

Seiltur med gratispassasjer

Dette er et reisebrev om sol og varme i november – og om etterslep av en infeksjon fra Kyst-Norge i juli.

Etter stigende forventninger om sol og varme forlot vi Kristiansand førjuls vinteren 2001, midt i novemberkulden. Vi skulle på seiltur i Karibia. Høstens dramatiske begivenheter preget oss og ble forsterket av de lange og grundige sikkerhetskontrollene på flyplassene. Enhver neglesaks og sprayboks ble oppdaget, og videokameraet ble nesten skrudd fra hverandre. Vi kom oss heldigvis opp og ned med små og store fly, og etter vel ett døgns reising var vi fremme.

Marigot Bay er en vakker og beskyttet havn på nordvestkysten av St. Lucia. Her lå Ingwe, en 28 fots katamaran, og ventet på oss. Båten var meget velutstyrt både med hensyn til elektronikk og komfort. Etter grundig instruksjon og en prøveseilas ble båten overlatt oss for de neste åtte døgn.

Vi var ikke helt høye i hatten til å begynne med. Båten var svær og farvannet ukjent. Men med vind i seilene, orden i tauverket, sol i sør og krystallklart, blått hav kunne vi etter hvert puste ut. Selvtilliten økte med tilbaketogene nautiske mil. I skumringstimen ankret vi opp «mellom Pitonene», de to karakteristiske vulkantoppene, litt sør på St. Lucia. Ankerdrammen smakte ekstra godt da Ingwe lå fast i moringen med et ekstratau i en palme på land.

St. Vincent-stredet krysset vi i god bøl, og da vi kom i le for nordpynten av St. Vincent, ble havet flatt og innbydende. Vi kastet oss uti, og enhver sjøsyke forsvant som dugg for solen. Vi kunne nyte seilassen og betrakte de vakre vulkanøyene i lange, stille øyeblikk. Ingwe holdt god fart, og blafringen fra seilene var en trivelig lyd.

Solen er sterk i Karibia. Vi fulgte alle råd: hyppig smøring med solfaktorkrem, skyggeltilværelse bak fokkeseilet midt på dagen, solhatt og totalblokk-langermet skjorte til alle snorkleturer. En kledelig hudrødme begynte likevel å merkes etter en dags båtliv.

Vi beundret hverandres brunfarge da en av oss oppdaget et hissig, bueformet utslett distalt, medalt på sitt venstre lår. Ved grun-

Utslett på låret. Begge foto privat

Idyllisk farvann

digere inspeksjon åpenbarte det seg et liknende hudutslett på utsiden av låret. Nå ble alle ombord svært interessert. Anestesilegen, øre-nese-hals-legen og gynekologen stimlet rundt det syke låret med økende fascinasjon. Dette måtte være en mystisk tropesykdom!

Etter nøye diagnostiske overveielser var vi ikke i tvil. Utslettet måtte være et typisk tilfelle av erythema migrans (1). Midt i Det karibiske hav! Et ca. 15 mm bredt, ringformet, hissig utslett strakte seg sammenhengende rundt på baksiden av låret med en radius på over 15 cm!

Vi er godt kjent med flått på Sørlandet. Med hytte i einerkrattet på Tregde er vi alltid nøye med flåttinspeksjonen hver kveld. Det er nesten alltid god fangst! Skogflått med Borrelia-smitte er særlig utbredt i Agder-

fylkene, men finnes langs hele kysten vår, helt opp til Helgeland (2). Spiroketen Borrelia burgdorferi har sitt naturlige reservoar blant små pattedyr, f.eks. smågnagere. Skogflått blir infisert i larvestadiet, når de suger blod fra et infisert dyr. Så formeres spiroketen i flåttens tarm og smitter mennesker ved neste bitt. Smitterisikoen er størst om sommeren, og risikoen for borreliose er beregnet til 1 : 150 flåttbitt. Sykdomsbildet er komplekst med bl.a. utslett, nevrologiske symptomer, artritt og myokarditt (2). Erythema migrans er skarpt, landkartaktig avgrenset og brer seg utover i løpet av uker eller måneder, eventuelt med sentral avblekning (1). I dette tilfellet var flåttbittet ikke blitt registrert før bar hud ble utsatt for sol og varme. En av oss hadde et par år tidligere fått et liknende utslett på låret etter å ha travet rundt i Jotunheimen i korte shorts. Også da kan varme og sol vært medvirkende til at infeksjonen ble oppdaget. Andre har berettet at hudringen dukket opp etter et varmt karbad.

Heldigvis hadde vi penicillin med i reiseapoteket, og behandlingen kunne starte umiddelbart. Dagen etter blusset erytemet opp – enda mer hissig og med kløe – en typisk Herxheimer-reaksjon.

Vårt lille medisinske intermesso la ingen demper på turen. Behandlingen hadde rask og god effekt på hudutslettet, og bortsett fra de daglige penicillintablettene var borreliaspikroketen glemt. Vi cruiset videre mellom de deiligste palmeøyene i Det karibiske hav – men det er en annen historie.

*Else-Berit Velken
Mads Velken
Ellen Hagemann
Torkjel Farstad
Torridalsveien 84B
4630 Kristiansand*

Litteratur

1. Braathen LR, Austad J, Mørk N-J, Holm JØ, Mehl R. Erythema chronicum migrans og acrodermatitis chronica atrophicans. Tidsskr Nor Lægeforen 1987; 107: 1649–51.
2. Jenum PA, Mehl R, Hasseltvedt V, Bjørk P. Lyme-borreliose. Tidsskr Nor Lægeforen 1994; 114: 1968–73.

○